

V. Běhalová<sup>1</sup>, B. Janiček<sup>2</sup>

## Працевлаштування медичних працівників з третіх країн у Словаччині

<sup>1</sup>Університет імені Павла Йозефа Шафарика, м. Кошице, Словаччина

<sup>2</sup>Slovak Agency in Ukraine, м. Київ

SOVREMENNAYA PEDIATRIYA.2019.3(99):62-65; doi 10.15574/SP.2019.99.62

Практикуючий лікар, який навчався в третій країні, може працювати за медичною спеціальністю у Словаччині лише після визнання професійної кваліфікації. Процес визнання професійної кваліфікації є надзвичайно складним в поточних умовах. Як тільки професійна кваліфікація буде визнана, медичний працівник повинен здати екзамен на знання словацької мови. Роботодавець може найняти на роботу медичного працівника з третьої країни з метою здійснення медичної діяльності після успішного визнання професійної кваліфікації, а також після отримання дозволу на тимчасове перебування з метою працевлаштування.

**Ключові слова:** медичний працівник, треті країни, визнання документа про професійну кваліфікацію, визнання свідоцтва про освіту, документ про освіту, документ про професійну кваліфікацію, тимчасове перебування з метою працевлаштування.

### Employment of medical workers from three countries in Slovakia

V. Běhalová<sup>1</sup>, B. Janiček<sup>2</sup>

<sup>1</sup> Pavol Jozef Šafárik University, Košice, Slovakia

<sup>2</sup> Slovak Agency in Ukraine, Kyiv

A practitioner who has been trained in third countries may practice a medical profession in Slovakia only after recognizing a professional qualification. The process of recognizing professional qualifications is extremely difficult in the current environment. As soon as a professional qualification is recognized, a health worker must pass a Slovenian language examination. An employer can hire a third-country medical professional for the medical profession after successfully recognizing the recognition process, as well as after obtaining a temporary residence permit for the purpose of employment.

**Key words:** medical worker, third countries, recognition of a document on professional qualifications, recognition of a certificate of education, a certificate of a medical officer, temporary stay with the purpose of employment.

### Трудоустройство медицинских работников из третьих стран в Словакии

V. Běhalová<sup>1</sup>, B. Janiček<sup>2</sup>

<sup>1</sup> Pavol Jozef Šafárik University, Košice, Slovakia

<sup>2</sup> Slovak Agency in Ukraine, Kyiv

Практикующий врач, обучавшийся в третьих странах, может работать по медицинской специальности в Словакии только после подтверждения профессиональной квалификации. Процесс подтверждения профессиональной квалификации является чрезвычайно сложным в текущих условиях. Как только профессиональная квалификация будет подтверждена, медицинский работник должен сдать экзамен на знание словацкого языка. Работодатель может нанять на работу медицинского работника из третьей страны с целью осуществления медицинской деятельности после успешного подтверждения профессиональной квалификации, а также после получения разрешения на временное пребывание с целью трудоустройства.

**Ключевые слова:** медицинский работник, третьи страны, подтверждение документа о профессиональной квалификации, подтверждение свидетельства об образовании, документ об образовании, документ о профессиональной квалификации, временное пребывание с целью трудоустройства.

### Постановка проблеми

Протягом декількох років дефіцит медичного персоналу є актуальним питанням у Словаччині. Найбільше не вистачає лікарів, медичних сестер та акушерок. За даними Інституту політики охорони здоров'я, який є аналітично-консультативним підрозділом Міністерства охорони здоров'я Словацької Республіки (далі — МОЗ СР), станом на серпень 2018 року в секторі стаціонарної та амбулаторної медичної допомоги не вистачає 3500 лікарів, і якщо до цієї кількості додати лікарів у віці старше 65 років, то дефіцит збільшиться до 5500. За даними МОЗ СР, у Словаччині не вистачає близько 3500 медичних сестер.<sup>1</sup>

**Метою** роботи є роз'яснення, як чинне законодавство Словаччини дозволяє працевлаштування медичних працівників з країн, що не є членами Європейського Союзу (далі — третій країн).

### Вклад основного матеріалу

**1. Визнання документів про освіту та професійну кваліфікацію з метою роботи за фахом у сфері охорони здоров'я**

Для того, щоб медичний працівник з третьої країни міг отримати дозвіл на тимчасове проживання з метою працевлаштування або синю карту, він повинен пройти **процедуру визнання**.

Такі медичні професії, як лікар, медична сестра, фармацевт, акушерка (та інші медичні професії) є регульованими професіями<sup>2</sup>. Регу-

<sup>1</sup>Інститут політики охорони здоров'я: Прогнозування потреб медичного персоналу у Словацькій Республіці (серпень 2018 року), с. 1–3. URL: <file:///C:/Users/admin/AppData/Local/Microsoft/Windows/INetCache/IE/DYGQLSOO/vlastny%20mater%201.pdf>

<sup>2</sup>Перелік медичних працівників, які у Словаччині належать до регульованих професій: гігієніст дентальний, фармацевт, фармацевтичний лаборант, фізик, фізіотерапевт, лабораторний діагност, лікар, логопед, лікувальний педагог, масажист, нутриціолог, оптик, оптометрист, технік-ортопед, молодша медична сестра, акушерка, психолог, рентгенолог, санітар, медична сестра, технік медичного обладнання, фахівець з охорони здоров'я, рятувальник, медичний лаборант, стоматолог, асистент стоматолога, зубний технік.

льована професія — це професія, професійна діяльність або група професійної діяльності, здійснення якої вимагає виконання кваліфікаційних вимог, встановлених спеціальними нормативно-правовими актами, окрім загальних кваліфікаційних вимог, якими є рівень освіти, зокрема за спеціальністю, яка належить до групи спеціальностей соціального, економічного і правового спрямування.

### **1.1. Закон №293/2007 Збірки законів «Про визнання професійних кваліфікацій» (далі — «Закон 293/2007 Збірки законів»), чинний до 31.12.2015**

При визнанні документів про освіту для роботи за фахом у галузі охорони здоров'я, виданих в третій країні, до 31.12.2015 застосувалася загальна система визнання документів, яка дозволяла, після порівняння змісту та обсягу освіти, визнати документ рівноцінним документу про освіту, виданому в Словацькій Республіці.

Процес визнання для медичних працівників відбувався в один крок «не відходячи від столу», що означало, що Центр визнання документів про освіту при Міністерстві освіти, науки, досліджень і спорту Словацької Республіки (далі — МО СР) після надання документів про освіту видавав рішення, згідно з яким проводилося порівняння змісту та обсягу освіти в третій країні та приймалося рішення про те, чи визнавати документ про освіту, отриманий в третій країні, рівноцінним документу про освіту, який необхідний для роботи за фахом у галузі охорони здоров'я на території Словаччини. Отже, заявнику потрібно було лише надати документи без необхідності здавати іспити для роботи за фахом.

### **1.2. Закон №422/2015 Збірки законів «Про визнання документів про освіту та визнання професійних кваліфікацій», чинний з 01.01.2016**

Визнання професійної кваліфікації у галузі медицини, отриманої на території третіх країн, здійснюється в два етапи. **На першому етапі** заявник звертається до Міністерства освіти, науки, досліджень і спорту МО СР із заявою **про визнання документа про освіту**. При визнанні документів про освіту розглядається, чи був документ про освіту отриманий у державному закладі, чи відповідає освіта формальним вимогам для порівняння відповідно до вимог, передбачених Постановою Уряду № 296/2010 Збірки законів «Про професійну кваліфікацію для роботи за фахом у галузі охорони здоров'я,

спосіб подальшої освіти медичних працівників, систему спеціалізованих галузей та систему сертифікованої трудової діяльності», іншими словами — чи можна порівняти освіту, отриману в третій країні, за змістом і обсягом з освітою у Словаччині. Якщо так, **МО СР видає рішення, згідно з яким визнає документ про освіту, отриманий у третій країні.**

**На другому етапі заявник повинен пройти процедуру визнання професійної кваліфікації.** Для визнання професійної кваліфікації необхідно **здати додатковий іспит** у середньому (наприклад, медична сестра із середньою професійною освітою, тобто молодша медична сестра) або вищому навчальному закладі (наприклад, лікарі, фармацевти, медичні сестри з вищою освітою), який має спеціальність, аналогічну спеціальності, отриманій у третій країні.

**Додатковий іспит** для медичних спеціальностей означає перевірку знань та умінь заявників, які подали заявку про визнання професійної кваліфікації для здійснення регульованих професій в галузі медицини у Словацькій Республіці.

Іспит проводиться **словацькою мовою**, складається з письмової та усної частини і є платним (для лікарів — від 600 до 630 EUR, стоматологів — від 850 до 1020 EUR; розмір оплати визначає вищий/середній навчальний заклад, в якому проводиться іспит). Заявник склав іспит, якщо він отримав понад 70% за письмову та усну частини. Письмова частина спрямована на підтвердження професійних знань з відповідного фаху, а також на підтвердження знань загальнообов'язкових нормативно-правових актів, які регулюють надання медичної допомоги в Словацькій Республіці. До усної частини допускаються лише заявники, які успішно склали письмову частину. Залежно від фаху усна частина додаткового іспиту може складатися також з практичної частини, яка виконується в змодельованих умовах.

Документ про професійну кваліфікацію для роботи за фахом у галузі охорони здоров'я, виданий у третій країні, автоматично визнається рівноцінним документу про професійну кваліфікацію для роботи за фахом у галузі охорони здоров'я, виданому в Словацькій Республіці, на підставі визнаного документа про освіту та успішної здачі додаткового іспиту, проведеного (після визнання документа про освіту) в акредитованому вищому або середньому навчальному закладі.

Додатковий іспит для лікарів і стоматологів зазвичай проводиться двічі на рік в одному з акредитованих вищих навчальних закладів<sup>3</sup>.

Додатковий іспит для медичних сестер з вищою освітою і молодших медичних сестер зазвичай проводиться чотири рази на рік у Середній медичній школі в Трнаві.

Після визнання документа про професійну кваліфікацію медичний працівник з третьої країни повинен скласти **іспит зі словацької мови**, який організовує МО СР. Медичний працівник з третьої країни не повинен підтверджувати знання словацької мови, якщо він успішно склав випускний іспит з державної мови або державний мовний іспит з державної мови.

Після завершення вищезазначеного процесу визнання лікар з третьої країни може працювати у Словаччині тільки як лікар без спеціалізації, тобто неатестований лікар (медична сестра може працювати лише як медична сестра без спеціалізації). Якщо лікар отримав спеціалізацію у відповідній галузі (наприклад, гінекологія, педіатрія, неврологія тощо) на території третьої країни, він може подати заяву про визнання цієї спеціалізації (це також стосується медичної сестри). Рішення про визнання спеціалізації приймає МО СР.

## 2. Вирішення проблеми дефіциту лікарів у Чеській Республіці – «Проект Україна»

Визнання професійної освіти лікарів, стоматологів та фармацевтів, отриманої в третій країні, у Чеській Республіці регулюється §34, абзац 2 Закону №95/2004 Збірки законів «Про умови отримання та визнання професійної кваліфікації та спеціалізації для роботи за фахом лікаря, стоматолога та фармацевта». «Апробаційний іспит», успішна здача якого є умовою працевлаштування за фахом лікаря, стоматолога, фармацевта в Чеській Республіці, складається з трьох частин: 1) письмова частина – перший тест перевіряє рівень професійних знань, другий перевіряє знання системи охорони здоров'я та основи права щодо надання медичних послуг у Чеській Республіці; 2) практична частина – проходження виробничої практики тривалістю шість місяців під безпосереднім керівництвом компетентного лікаря, стоматолога або фармацевта в акредитованій установі; під час практики заявник повинен

підготувати п'ять тематичних досліджень, екзаменаційна комісія вибере одне з них, яке заявник повинен буде захистити на усному іспиті; 3) усна частина – перевірка рівня професійних знань і захист роботи.

Оскільки здача апробаційного іспиту є надзвичайно складною, Чеська Республіка намагалася вирішити проблему дефіциту робочої сили за допомогою «Проекту Україна»<sup>4</sup>. Це відбувалося наступним чином: у проекті реєструвався медичний заклад з конкретним українським кандидатом, який повинен був мати визнаний документ про освіту. МОЗ Чеської Республіки видавало дозвіл на проходження практики в Чеській Республіці на визначений період<sup>5</sup>, протягом якого медичний працівник з України проходив у медичній установі виробничу практику. Протягом цього періоду він повинен був здати апробаційний іспит і подати заяву про визнання професійної кваліфікації для роботи за фахом.

## 3. Плановані зміни в Словаччині

Згідно з моделлю Чеської Республіки у Словаччині готується поправка до Закону №578/2004 Збірки законів «Про медичні установи, медичних працівників, спеціалізовані організації у сфері охорони здоров'я та про внесення змін і доповнень до деяких законів», з останніми поправками, на основі якої лікар третьої країни матиме змогу після визнання документа про освіту пройти у Словаччині тимчасове стажування. Протягом стажування лікар буде займатися професійною діяльністю:

а) у трудових відносинах або в подібних трудових відносинах з медичним закладом;

б) під наглядом кваліфікованого лікаря, який має право займатися спеціалізованою професійною діяльністю, який працює в медичній установі з фіксованим тижневим робочим часом. Стажування можна буде проходити лише в одному медичному закладі не більше 12 місяців з дати видачі дозволу МОЗ СР і його не можна буде повторити. Поправку до Закону №578/2004 Збірки законів Парламент до цього часу не затвердив, тому набуття нею чинності можна очікувати не раніше 01.09.2019 або навіть 01.01.2020.

## Висновки та пропозиції

Тимчасове стажування лікарів не вирішить проблему дефіциту кваліфікованих медичних

<sup>3</sup> Медичний факультет Словацького медичного університету, медичний факультет Університету Коменського в Братиславі, медичний факультет Єсенія в м. Мартін при Університеті Коменського, медичний факультет Університету ім. Павла Йозефа Шафарика у м. Кошице.

<sup>4</sup> URL: [https://www.mzcr.cz/dokumenty/informace-k-pilotnimu-projektu-%E2%80%9Ezvlastni-postupy-pro-vysoce-kvalifikovane-zamest\\_13497\\_952\\_3.html](https://www.mzcr.cz/dokumenty/informace-k-pilotnimu-projektu-%E2%80%9Ezvlastni-postupy-pro-vysoce-kvalifikovane-zamest_13497_952_3.html)

<sup>5</sup> На даний час дозвіл на проходження виробничої практики видається на 12 місяців.

працівників, оскільки ці «стажери» матимуть змогу перебувати на території Словаччини лише протягом 12 місяців. Якщо протягом цього терміну вони не здадуть додатковий іспит, вони не матимуть змоги працювати на території Словаччини лікарями. Вирішення проблеми дефіциту медичних працівників може забезпечити безкоштовна підготовка з мови та підготовка до додаткового іспиту<sup>6</sup> для заявників з третіх країн.

Вирішенням дефіциту медичних працівників у Словаччині в майбутньому, безумовно,

є збільшення кількості студентів спеціальностей загальної медицини, стоматології, медсестринства у вищих навчальних закладах, а також збільшення кількості студентів у середніх медичних навчальних закладах та підвищення привабливості професії лікаря, стоматолога, медичної сестри, молодшої медичної сестри, акушерки в стаціонарному медичному закладі, щоб запобігти відтоку медичного персоналу зі словацьких лікарень.

*Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.*

### Список використаних джерел

1. Na Slovensko prisiel za laskou. Vystudovany lekar u nas ale pracovat' nemoze, musi zlozit' prisne skusky. Onoviny.sk. URL: <https://www.noviny.sk/slovensko/410657-na-slovensko-prisiel-za-laskou-vystudovany-lekar-u-nas-ale-pracovat-nemoze-musi-zlozit-prisne-skusky>.
2. Slovensko pripraví pre lekárov z tretích krajín vzdelávacie semináre. Mediweb. URL: <https://mediweb.hnonline.sk/spravy/aktualne/slovensko-pripravi-pre-lekarov-z-tretich-krajin-vzdelavacie-seminare>.
3. Strategia pracovnej mobility cudzincov v Slovenskej republike (-LP/2018/663). Slov-Lex. URL: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/-/SK/LP/2018/663/pripomienky/COO-2145-1000-3-2967689>.
4. Zvláštni postupy pro vysoce kvalifikované zamestnance z Ukrajiny : Informace k Pilotnímu projektu. Ministerstvo zdravotnictví. URL: [https://www.mzcr.cz/dokumenty/informace-k-pilotnimu-projektu-%E2%80%99Ezvláštni-postupy-pro-vysoce-kvalifikovane-zamest\\_13497\\_952\\_3.html](https://www.mzcr.cz/dokumenty/informace-k-pilotnimu-projektu-%E2%80%99Ezvláštni-postupy-pro-vysoce-kvalifikovane-zamest_13497_952_3.html).

### Сведения об авторах:

**Vladimíra Houdek Běhalová** — доктор права, адвокат, докторант заочної форми обучения, юридический факультет Университета имени Павла Йозефа Шафарика.

Адрес: 041 80, Srobarova 1014/2, 040 01 Kosice, Словакия.

**В. Janiček** — партнер, Slovak Agency in Ukraine. Тел. +380958209770 (Viber); +421 903 635 121 (WhatsApp); [www.slovakagency.com.ua](http://www.slovakagency.com.ua)

Статья поступила в редакцию 12.01.2019 г.; принята в печать 20.04.2019 г.

<sup>6</sup> На даний час триденний підготовчий курс пропонує за 200 євро лише Словацький медичний університет.



European Academy of Paediatrics  
Paediatric Section of U.E.M.S.

## EAP Congress and MasterCourse September 19–22, 2019, Porto, Portugal



### *Dear Colleagues,*

After careful preparation, and with a view to «being different» from other paediatric conferences, the EAP Congress and MasterCourse has attained a very special reputation. This, despite the ever-increasing number of conferences in Paediatrics.

The conference will present a one-and-a-half-day workshop entitled MasterCourse in Paediatrics, which is based on most recent publications, promises to be an excellent event.

The MasterCourse will focus on nutrition from birth to adolescent and will take place 19-20 September, 2019.

The scientific chairmen, Prof. Berthold Koletzko and Prof. Jorge Amil Dias have prepared an excellent programme with renowned faculty members. The MasterCourse in Paediatrics will take place in relatively small break-out rooms with only limited seating capacity. I therefore recommend early registration.

The scientific committee of the congress has set up an interesting programme for both senior and junior doctors which covers in depth important clinical subjects.

Once again, we anticipate a significant scientific contribution from junior doctors and encourage them to submit abstracts. Accepted abstracts will be presented as posters or oral presentations with lead authors of these abstracts automatically eligible for sending an application for a travel grant.

**Accepted abstracts will be published in the European Journal of Paediatrics and therefore, citable.**

I am looking forward to welcoming you to Porto in September which is one of the most beautiful periods of the year. There is no better time to combine knowledge with pleasure!

*Adamos Hadjipanayis, MD, President, EAP*  
More information: <http://www.eapcongress.com>